F r i F a g b e v e g e l s e

Nr. 36. 13. oktober 1941.

Kamerat!

I en måned har nå nazistene hatt makten i "Arbeidernes"faglige Landsorganisasjon. De har brukt tiden godt. Alt nå har en sett tydelige tendenser til korupsjon og selv-berikelse. At private regninger betales av organisasjons-kassene er en dagligdag forteelse. De fleste kommissærer har også skaffet seg nye møbler og nytt utstyr til sine kontorer. Dessuten er slektninger og elskerinner skaffet inn i stillinger. Nyordningen blir etter hvert satt i system.

Heldigvis er det få tillitsmenn som har latt seg bruke i denne dansen om gullkalven. Tvert imot prøver de å komme seg vekk. At de ikke får lov til å trekke seg tilbake før det kan skaffes erstatning, er en sak for seg som de ikke selv kan noe for. Alle vet at det bare er en utsettelse. Før eller siden vil alle få valget mellom å tre i aktiv tjeneste for NS, eller gå i konsentrasjonsleir, hvis de i mellomtiden ikke har kommet seg unna.

Norsk fagbevegelse er ikke mere. Arbeiderne selv har ingen interesse av fagbevegelsen. De vet at den er blitt et verktøy i nazistenes hender. En hver annen tro er en illusjon. Det går nokk an å skrive om saker i avisene. I organisasjonen er det ingen til handling. Organisasjonen er død. Fordi all livgivende kraft er borte.

– V –

En av de store stridsspørsmålene mellom Reichskommisar og Landsorganisasjonen er nå løst. Den tidligere ledelse i Landsorganisasjonen nektet som kjent å gi penger til tyskundervisning. Nå bli pengene gitt. Og nå settes tyskkurser i gang. Ledelsen må jo gi noe tilbake for hva de har fått.

– V –

Matspørsmålet i skogdistriktene.

Den 12. september sendte fylkesmann K.M.Nordanger et brev til Reichskommissar. Vi tillater oss å gjøngi enkelte avsnitt av dette:

Forsyningsforholdene:

"Etter opplysninger jeg har innhentet har ukerasjoneringen for Hamar og omegn av kjøtt i en måneds tid vært omlag 400 kg. d.v.s. 5-7% av normalforbruket. Distriktet omfatter 12-15.000 mennesker. Kundene har altså fått tildeling en gang hver tredje uke, og det som regel opplaget (utspedd) mat. Fisketilførselen tilfredsstiller ikke behovet, selv om det kommer bra med seimog kolje. Det er dårligere tilførsler av kveite, makrell og ørret.

Hermetikk finnes ikke tilgjengelig for publikum i Hamar og omegn, ost og egg heller ikke. Hva angår eggomsetningen har jeg gjort den erfaring at så lenge det var tillatt å kjøpe egg direkte hos produsentene i kjøperens egen kommune, kunne en engang imellem få kjøpt et kilo egg. Siden nyordningen at all leveranse av egg skal foregå gjennom eggcentralene har det overhodet ikke vært egg å få kjøpt på lovlig måte for publikum her i Hamar-distriktet i allfall.

Jeg taler også her ut fra erfaring fra min egen husholdning.

I samband med spørsmålet om kjøttilførselen vil jeg nevne at vi her i fylket hadde gjort oss store forhåpninger for årets høstjakt. Småviltbestanden sies å ha øket betydelig og Hedmark fylke har fått tillatelse til å felle i alt 450 elg, et megethøyere antall enn vi har vært vant til i de senere år. Imidlertid har vanskelighetene med å få jaktlicens og geværer til jakta gjort utsiktene ganske usikre. Jeg har gjennom det tyske sikkerhetspoliti fått opplyst at søknad om jaktlicens skal forelegges Nasjonal Samling, og at de som ikke er anbefalet av Nasjonal Samling, ikke vil kunne gjøre regning med å få licenser. Jeg har videre på henvendelser til Ortskommandanturen på Hamar om utlevering av jaktvåpen fått det svar at jaktvåpen ikke kan utleveres derfra før de har fått ordre fra høyere instanser. Om disse forhold har jeg gitt melding direkte til

landbruksministeren personlig. Jeg finner det korrekt her å gjøre oppmerksom på at denne ordning og denne usikkerhet har skapt sterkt misnøye ikke bare blandt jegerne, men også blandt befolkningen som hadde gledet seg til et godt tilskott til matforsyninga gjennom årets jakt, særlig elgjakta. Den ulike behandling av befolkningen skaper ellers misnøye og vanskeligheter for samarbeid og forståelse.

Helseforholdene.

Her er for tiden poliomyelitt i en rekke av fylkets bygder, særlig i Elverumdistriktet. Det er som følge herav beordret stengning av skoler, møteforbud m.v. Frykt for utbredelse av denne lumske sykdom er ganske stor, og det er nødvendig at det gjøres hva gjøres kan ikke bare for å stoppe sykdommen, men også for å berolige befolkningen. Her har også vært adskillig mave-og tarmkatarr, ofte forbundet med gulsott.

Andre forhold.

Styrerne av fylkets to største landbruksskoler, begge landskjente landbrukslærere - er avskjediget. Som jeg tidligere har uttalt i en innberetning til Der Reichskommissar er det av den største betydning at der hersker ro om våre landbruksskoler. Søkningen til disse skoler er i høst meget stor etter innmeldelsene å dømme. Det vil naturligvis fra myndighetenes side bli gjort hva gjøres kan for å bevare roen om landbruksskolene, men jeg frykter sterkt for at det ikke vil være mulig etter de avskjedigelser som nå er foretatt , å opprettholde den gamle, gode tillit blandt bondeungdommen til disse to skoler.

Jeg finner tilslutt å burde opplyse at mitt inntrykk av stillingen i Hedmark fylke nå er følgende:

Etter de rekvisisjoner som fant sted i vår, og de fortsatte høstrekvisisjoner i høst og den stadige tiltakende vareknapphet øker frykten for at vi står foran ytterligere og enda strengere rekvisisjoner og at det i kommende vinter og vår vil bli matmangel. Når det her i et av landets fremste jordbruksdistrikter allerede nå er så vanskelig for varer som kjøtt, ost og egg - hvordan vil det da bli til vinteren og våren? spør folk. I fjor hadde vi rikelig tilgang på første klasses fetsild. Vi venter i år en stor potethøst, men utsiktene for sildeforsyningene er ikke lyse.

På grunn av prisstigningen på levnetsmidler er stillingen for mange familier, hvis forsørgere bare har den samme lønn som før eller ennå mindre, etter hvert blir svært vanskelig.

På den annen side er den politiske spaltning - avstanden mellom Nasjonal Samling og den øvrige - overveldende - del av folket, blitt større og skarpere. De stadige avskjedigelser av folk som er alminnelig anerkjent som dyktige og ansvarsbevisste fagfolk, favoriseringen av NS. medlemmer til stillinger og på annen måte, som f.eks. i jaktsaka og radiosaka, virker alt annet enn beroligende på folket. Utryggheten- såvel den politiske som den materielle - vokser stadig. Mismot og bitterhet sprer seg mer og mer.

Under disse tilhøva synes arbeidet for å holde oppe fordragligheten viljen til samarbeid og forståelse blant folket å bli mer og mer nytteløst."

- V -

Håkon Meyer

har nå funnet en ny måte å bruke Sørmarka-skolen på. Han har således oppdaget at den egner seg som rekreasjonshjem for slitte elskerinner. Med vårt kjennskap til Meyers perversitet skjønner vi at det er påkrevd.

- V -

Johanne Reutz

har kommet til heder og verdighet nå. Hun blomstrer opp og utbrer seg verre. For sin store innsats siden nazistene tok ledelsen i Landsorganisasjonen har hun oppnådd å bli paskjønnet med 1.500 kroner i pålegg. Hun gjorde seg ogsåsvært "fordelaktig" bemerket under den lunch kommissærene holdt for de tyske representanter for den tyske arbeidsfront forleden. Hun soler seg nå. Og hun trenger litt mer sol, stakkar!

- V -

Nye sikringsbestemmelser.

I en forordning av 6. oktober har vi nå endelig fått bestemmelsene om at Politidepartementet eller den det bemyndiger i sikringsøyemed kan treffe forføyninger overfor personer som mistenkes for overtredelse av Reichskommissars forordning om forbudd mot politisk virksomhet til fordel for de oppløste partier eller agitasjon for kongehuset. Etter beslutning om anvendelse av sikringsforføyninger kan dette ikke prøves for domstolene, og erstatningskrav kan ikke reises.

Nå skal altså våre hjemlige nazister "med lovlig rett" kunne fengsle gode nordmenn uten lov og dom. Ja, de famler [illegible] stadig i sine store herrers fotefar. -

- V -

Fritz Ihlen

Som ble så sørgelig berømt på sine radio-kåserier, var ille ute forleden. Sin vane tro hadde han innfunnet seg på "Løwenbrau". Han drakk (for annet kommer han der ikke). Men som så ofte når ilden skal slukkes, blusset varmen opp i hr. Ihlen. Han ble het. Men han var ikke sterk nokk. Han ble kastet ut. Et blått øye rikere enn da han kom.

- V -

Vi advarer

mot Sigurd Valle ved Telegrafverkstedets hovedverksted. Han er angiver.

- V -

Forhenværende journalist

i Arbeideren" Erling Heiestad er arrestert av Gestapo.

- V -

Olsen er åpenhjertig.

Mens naziene den første tid etter at de gikk løs på fagorganisasjonen for fram med trusselen som middel og metode, er vi nå tilsynelatende inne i en periode da medlemmer og tillitsmenn skal lokkes til å holde fast ved organisasjonen. Naziene går nå på frierføtter så det er en ren ynk å se.

Nå heter det at "alt skal være som før", i de rundskriv som sendes ut. Styrene skal fortsette. De skal ikke avkreves lojalitetserklæringer. Det såkaldte midlertidige forbud mot medlemsmøter er opphevd, samtidig som det er gått ut beskjed om at NS. ikke skal "drive i direkte partipolitisk propaganda" innenfor fagorganisasjonen osv. Nazigjengen frir også med kontingentnedsettelse.

Det er tydelig meningen å lirke og lure seg til sympati, og skape en stabilisering til det igjen passer å gjøre nye nazistiske framstøt. Alt er bare luneri og taktikk. Selv om karene blåser aldri så vakkert på hyrdefløyta nå, lar imidlertid ingen seg lure av dem. Allerminst når det er så at det her og der i orkestret er folk som spiller på andre strenger.

En av dem er Håkon Meyer, som nå riktig har fått høve til å utfolde sin store skriblertrang. Han intervjuer Erling Olsen og seg sjøl etter noter i Fagbladet og kramner ut med riktig mye av interesse.

Han har vendt seg til Olsen og stilt ham noen åpenhjertige spørsmål:

Hvorfor fulgte du etter den 25.september f.å. en annen linje enn den dine medarbeidere i Landsorganisasjonen slo inn på ? spør Meyer og han lar Olsen svare:

"Mine medarbeidere i L.O.'s ledelse forfulgte i den første tid etter 25. september overhodet ingen fast linje. De ble trukket hit og dit av utenforstående krefter tilhørende de tidligere politiske partier. For mitt vedkommende dreide det hele seg om en planmessig fortsettelse av den linje som i sine hovedtrekk ble fastlagt av opposisjonen innen fagorganisasjonen i løpet av sommeren 1940, og som er nærmere presisert i et rundskriv til fagforeningene i fjor høst."

Hva var årsake til at du gikk inn i Nasjonal Samling? spør Meyer videre.

"Opposisjonens linje måtte logisk føre til et slikt skritt. Det fullstendige sammenbrudd innen arbeiderbevegelsen i forbinnelse med

9. april 1940 og det ansvarsløse spill som senere ble drevet, gjorde det fullkomment klart for meg at en tilslutning til Nasjonal Samling og bevegelsens program var den ubetingede forutsetning for å kunne føre folk og land fram til en gjenvinning av landets fulle selvstendighet."

Det er klare ord for pengene . Tilslutning til NS. er en ubetinget forutsetning. Vi kan være fullt forvisset om at kravet på det punkt vil bli holdt varmt av de nye ledere i fagbevegelsen.

Om de har anslått en mer forsonlig tone en tid, stikker hestehoven fram iblandt.

Det er således fra alle kommissarene gått rundskriv til foreningene med pålegg om å avertere medlemsmøter og andre tilstelninger i "Fritt Folk". Foreningene skal tvinges til å understøtte naziorganet økonomisk. Senere kommer sikkert andre liknende krav.

Men medlemmene kjenner lusa på gangen. De lar seg ikke lirke eller lure inn i noe makkerskap med Nasjonal Samling. De vil få merke at de haretatt seg vann over hodet, de kjeltringene som har tatt på seg å tvangsenrette den fagorganiserte arbeiderklasse.

- V -

Ikke valg på årsmøtene lenger.

Bestrebelsene på å holde tillitsmennene på plass blir mer og mer krampaktige. Flere kommissarer har i det siste sendt ut et rundskriv der de ganske enkelt pålegger styremedlemmer og andre tillitsmenn i foreningene evigvarende tillitshverv.

I Landorganisasjonens rundskriv nr. 19. heter det således:

"En rekke foreninger praktiserer såkaldte halvårlige generalforsamlinger med utskiftning av en del av tillitsmennene. En gjør uttrykkelig oppmerksam på at det i forbinnelse med halvårs (og årsmøter ikke er adgang til å foreta nyvalg. I henhold til forordningen av 13.september skal tillitsmennene fortsette i sine verv. Dette gjeller også tillitsmenn i de enkelte fagforeninger."

På denne snedige måten har fyrene tenkt å tvinge styrer og utvalg til å fortsette. Det er ingen grunn til å tru at de får synderlig mange til å sitte med disse evighetsvervene. På tross av alle knep vil de få fagorganisasjonen tømt for alle hederlige og rettenkende arbeidere. Og de er som kjent i et overveldende flertall. Den prosess som såvidt er begyndy vil føre til å skille ut den lille klikken av råtne forredere. Den blir tilslutt alene igjen. De klarer kanske å forlenge prosessen, de gréier aldri demme opp for strømmen ut av fagorganisasjonen. Den vil ta alle tenkelige og utenkelige veier.

- V -

Mislykket attack.

"Advokat" Asbjørn Larsen fra Lørenskog er også blitt direktør for Oslo Kretsfengsel, idet direktør Leivestad er avskjediget. Som nevnt i forrige nummer av bladet, har herr Larsen avkrevd alle tjenestemennene i fengslet lojalitetserklæring til Nasjonal Samling. Tjenestemennene fikk frist til å svare innen 11. oktober.

Aksjonen gikk fullstendig i vasken. Den ventede strøm av lojalitetserklæringer kom ikke. Herr Larsen satt hele formiddagen ensom på sitt kontor. Av fengslets store stab var det 2 - siger og skriver - to - stykker - som skrev under erklæringen. Og den ene av dem gjorde også visse reservasjoner! Fengselstjenestemennene holdt stand! Nå har herr Larsen trukket skjemaene tilbake. Etter at også ekspedisjonssjef Gløersen i Fengselsstyret hadde grepet inn.

- V -

Korrupsjonen florerer.

Den nye kommisar i Elektrikkerforbundet, Erling Johansen, har ikke vært medlem av forbundet lenger enn siden i mars ifjor. Og han har ikke betalt kontingent siden i april ifjor. Han drev egen elektrisk forretning i Askim - men hevet samtidig arbeidsledighetsunderstøttelse i forbundet. Det er bukk til å sette til å passe havresekken! Han har allerede begyndt å tiltuske seg økonomiske fordeler utenom sin formannslønn. Han har funnet på at han må ha dietgodtgjørelse for hver dag han er i virksomhet- fordi hans familie er bosatt i Askim ! Han har allerede hevet

et anselig beløp på denne konto!

Den nye kommisariske formann i Oslo og Akershus fagl.samorganisasjon, Bjørn Lageraaen, er også en kar med næringsvett. Hans kone fødte ham nylig en hirdavlegger. Barnevogna har han latt Samorganisasjonens kasse betale!

- V -

Utrenskningen

av hederlige elementer innenfor fagorganisasjonen fortsetter. Nå er det tillitsmannen i Norsk transportarbeiderforbunds stedlige styre, Alfred Gundersen, Oslo transportarbeiderforenings kassererske Rossie Halvorsen og 2 av foreningens øvrige kontordamer er entlediget fra sine stillinger.

Sekretæren i Buskerud faglige samorganisasjon, Odd Krogh er også entlediget fra sitt verv. Han er etterfulgt av den fordrukne overløper Erland Borgersen fra Nedre Eiker.

- V -

Som ny sosialrådmanne i Oslo

er tilsatt den 35 år gamle tannlege Martin Kjeldaas. Inspektør Andreas Bøe har sagt opp sin stilling.

- V -

Det meldes stadig om råkjøring av tyskere, ofte med døden tilfølge. 2 av de siste dødsofrene er grosserer Brinchmann, som ble kjørt ihjel ved Lysaker og sykepleierske Signe Borchgrevink som ble drept av tysk bil ved Hvalstad.

- V -

Formannen i Gassverksarbeidernes forening i Bergen er arrestert. Det ble videre foretatt en masse arrestasjoner i Bergen 3.og 4.oktober.

- V -

Ullensaker herredsting,

hadde møte forleden. Her holdt ordfører, skolestyrer Tveiten en tale til bygda. Det kan kanskje være på sin plass å gi enkelte prøver på hans "gullkorn":

"På grunn av inntrufne omstendigheter har de tyske myndigheter sett seg nødt til å forlange bevoktning av jernbanelinjen Oslo-Eidsvoll. Det var først bestemt at utgiftene for denne bevoktning skulle bæres av kommunene. For Ullensaker med den lengste linje, 23 km. vilde det ha blitt en utgift på 66.240 kr. pr. måned eller 795.000 kr. pr. år, som er adskillig mere enn hele det samlede budsjett. - - - - -

Desværre har vi også i vår bygd flere enkeltpersoner klikker og familier som understøtter disse elementer. Vi i Nasjonal Samling har pålagt oss i forståelse med okkupasjonsmakten, det eneste som kan føre fram til vårt eget beste, å føre vår bygd og vårt land gjennom de vanskeligheter som vi er kommet opp i. - - -

Men nevnte personer og klikker, som har forspist seg på London radio, hvis største interesse er vanskeligheter for befolkningen her i Norge understøtter for billige popularitetsjegeri de øieleggende krefter. Disse enkeltpersoner, klikker og familier finnes både hos statstjenestemenn, i bondestanden og i forretningsstanden, særlig de som har benyttet anledningen og tjent mange penger på tyskerne. De terroriserer våre meningsfeller slik at enkelte har funnet det nødvendig å stille sitt medlemsskap i bero, de driver nedrakningstrafikk ved skamløst ryktemakeri, og de setter vår kommune i økonomisk fare. Enhver person innen disse klikker er medansvarlig for det som er skjedd. Den samme ånd som disse bolsjeviker beherskes av er det nemlig som har understøttet og drevet de uansvarlige elementer til å drive sitt spill.

Det må i bygdens interesse settes en stopper for denne uansvarlighet. Jeg finner det nødvendig å statuere eksempler, idet jeg vil tvinge disse til samarbeide. Jeg akter idag å oppnevne i en Sosial tiltaksnemnd folk som skal bringes over i byggende arbeide. Jeg akter eventuelt å foreta en og annen bolsjevikoppnevnelse også siden. Dermed bortfaller også den klage at jeg bare oppnevner folk av vår bevegelse."

Etter denne selvavslørende tale, fattet han enstemmig (det er jo bare han som stemmer) følgende vedtak:

" Det oppnevnes en Sosial tiltaksnemnd med en funksjonstid på 6 uker. Nemnda får i oppdrag å komme med innstilling overfor ordføreren angående eventuelle sosiale bygdetiltak som den måtte mene det var av betydning for befolkningen at kommunen tok seg av.

Nemnda har møteplikt og innstillingsplikt og blir av ordføreren mulktert i overensstemmelse med kommuneforordningen hvis den saboterer det hverv den er pålagt.

Beretning om nemndas arbeide og innstillingen vil bli forelagt fylkesmannen.

Det oppnevnes:

Telegrafbestyrer Berrefjord, formann, læge Tybring Pettersen, Kløfta, sekretær Hans Finsen, Kløfta, arbeider Georg Kristiansen, Jessheim, gårdbruker Nikolai Frøgner, gårdbruker Ole Rogstad, Handby, Rolf Myhre, Jessheim, Rolf Lasche, Jessheim, Erik Lerdahl, Jessheim, kjøbm. Hans Bratfos, Jessheim. "

Disse menn har altså fått selve ordfører Tveitens ord for at de er gode nordmenn, og at de derfor skal straffes med å settes i ansvarlige tillitsverv! Nyordningen skrider fram med lange steg.

- V -

Redaksjonen må nåtre fram.

Det har kommet en ny forordning om at det er forbudt å utgi aviser av politisk karakter uten at de ansvarlige utgivere gir seg tilkjenne. Vi er helt enig i dette og finner derfor å burde gi følgende opplysninger: Redaksjonen er stort sett den samme som da skriftet for første gang utkom den 3. januar i år. Trykkeriet har desværre stadig skiftende adresse, så om adressen ble oppgitt idag, ville det likevel ikke finnes der i morgen. Men forlaget er stadig det samme. Skriftet utkommer på eget forlag, som så mange andre skrifter i denne tiden. Er dette enda ikke tilstrekkelig, kan det opplyses at økonomisk støtte mottar vi av de som ønsker en

FRI FAGBEVEGELSE.